

STRUČNA UPUTA
ZA ORGANIZIRANJE I OSTVARIVANJE NASTAVE NEPOSREDNIM PUTEM I
PUTEM UČENJA NA DALJINU
ZA SREDNJE ŠKOLE U ŠKOLSKOJ 2020/2021.GODINI

Uvodne odredbe

Stručnom uputom za organizaciju i ostvarivanje nastave neposrednim putem i putem učenja na daljinu za školsku 2020/2021. godinu (u daljnjem tekstu Stručna uputa) bliže se uređuje pitanja koja se tiču organizacije i realizacije nastave za školsku 2020/2021. godinu.

U školskoj 2019/2020. godini u cilju primjene Odluke Vlade Republike Srbije o obustavi izvođenja nastave u visokoškolskim ustanovama, srednjim i osnovnim školama i redovnog rada ustanova predškolskog odgoja i obrazovanja („Službeni glasnik RS”, br. 29/2020 od 15.03.2020. godine), u skladu s Odlukom o proglašenju izvanrednog stanja („Službeni glasnik RS”, br. 29/2020 od 15.03.2020. godine) i uredbom o mjerama za vrijeme izvanrednog stanja („Službeni glasnik RS”, br. 3 1/2020 od 16.03.2020. godine), Ministarstvo prosvjete, znanosti i tehnološkog razvoja (u daljnjem tekstu : ministarstvo), kao nadležno državno tijelo za obrazovanje i odgoj je organiziralo učenje putem nastave na daljinu i na taj način osiguralo kontinuitet u radu.

Nastava na daljinu za srednje škole je organizirana do kraja nastavne 2019/2020. godine. Nastavni sati za sedam općeobrazovnih predmeta i za ključne teorijske predmete iz petnaest područja rada u srednjem stručnom obrazovanju su emitirani na kanalima Javnog servisa RTS kanal 2 i na RTS Planeti.

OBRAZOVNO-ODGOJNI RAD U ŠKOLSKOJ 2020/2021. GODINI U SREDNjim ŠKOLAMA

Pravni temelj

Stručna uputa se donosi sukladno odredbama koje se odnose na nastavu u slučaju izvanrednog stanja ili izvanrednih situacija i okolnosti. Pravni temelj za realizaciju svih navedenih aktivnosti je propisan člankom 105. stavak 5 Zakona o osnovama sustava obrazovanja i odgoja („Službeni glasnik RS”, br. 88/17, 27/18 – dr. Zakon, 10/19 i 6/20) kao i u članku 27 i članku 28 Zakona o srednjem obrazovanju i odgoju („Službeni glasnik RS”, br. 55/13, 101/17 i 27/18 – dr. zakon i 6/20).

Ministarstvo organizira pripremu srednjih škola na teritoriju Republike Srbije, odnosno svih sudionika za ostvarivanje nastave u školskoj 2020/2021 sukladno preporukama za epidemiološku sigurnost.

Uputa je namijenjena gimnazijama i srednjim stručnim školama, učenicima, roditeljima, odnosno drugim zakonskim zastupnicima, prosvjetnim savjetnicima i ostalim zaposlenicima u Ministarstvu.

Poseban program

Obrazovno-odgojni rad u školskoj 2020/2021. godini organizira se neposrednom nastavom, odnosno nastavom na daljinu.

Poseban program koji primjenjuju srednje škole na teritoriju Republike Srbije u školskoj 2020/2021. godini priprema Zavod za unapređivanje obrazovanja i odgoja, sukladno zakonu kojim se uređuje osnova sustava obrazovanja i odgoja.

Poseban program sadrži: dužinu

- trajanja nastavnog sata;
- preporuke za organizaciju nastave i učenja;
- neophodne sadržaje sukladno programu nastave i učenja, koji osigurava ostvarivanje propisanih ciljeva, ishoda i standarda postignuća odnosno standarda kvalifikacije.
- didaktičko-metodička uputa za ostvarivanje programa ;
- period ostvarivanja posebnog programa.

Sukladno Zakonu, a temeljem Posebnog programa nastavni sat (teorije, vježbi i praktične nastave) traje 30-minuta.

Posebni program se ostvaruje na dva načina: Model

A: Nastava na daljinu

Model B: Nastava po kombiniranom modelu

Nastava na daljinu

Nastava na daljinu je poseban oblik obrazovno-odgojnog rada kojim učenici stječu srednje obrazovanje na način koji osigurava ostvarivanje propisanih ciljeva, ishoda i

standarda postignuća odnosno standarda kvalifikacije, tako što program nastave i učenja u cjelini i/ili jedan dio ostvaruju korištenjem suvremene informacijsko-komunikacijske tehnologije za učenje, bez neposrednog boravka u školi odnosno drugim mjestima u kojima se uobičajeno realizira praktična nastava ili vježbe. Ovaj oblik nastave se primjenjuje kada se nastava u školi ne realizira u cilju očuvanja sigurnosti i zdravlja učenika i nastavnika.

Nastava na daljinu može se primjenjivati i u slučaju kada određen broj učenika škole iz razloga koji se tiču sigurnosti i zdravlja nije u prilici prisustvovati redovnoj nastavi u školi.

Nastava na daljinu organizira se za učenike škole i obuhvaća nastavu i druge oblike organiziranog rada (individualno, u grupi ili odjeljenju).

Nastava na daljinu realizira se na temelju Posebnog programa.

Srednja škola bira sustav za upravljanje učenjem¹ koji će koristiti za realizaciju nastave na daljinu.

Sustav za upravljanje učenjem jeste specijalizirani softver koji se koristi za planiranje i realizaciju nastavnog procesa u onlajn okruženju, u kome je osigurana interakcija svih aktera, kao i uvjeti za procjenu učeničkih postignuća.

Proces planiranja nastave u okviru sustava za upravljanje učenjem, između ostalog podrazumijeva kreiranje digitalnih nastavnih sadržaja, dodavanje otvorenih obrazovnih resursa, osmišljavanje aktivnosti učenja (zadaci, radionice, forumi) koje predviđaju pružanje povratne informacije i poticanje vršnjačkog učenja. Ovi specijalizirani softveri mogu osigurati formativnu i sumativnu procjenu učeničkih postignuća ukoliko su epidemiološke mjere takve da se izravna nastava

ne preporučuje ni u najmanjim grupama.

1 Smjernice za izbor sustava za upravljanje učenjem:

- pristup sadržajima i aktivnostima moguć je u bilo koje vrijeme, u ovisnosti od programa i tempa rada korisnika (24 sata tijekom 7 dana u tjednu);
- zatvoreno je obrazovno rješenje (ne postoji mogućnost pristupa neovlaštenim osobama);
- dostupan je putem interneta, posredstvom različitih vrsta digitalnih uređaja (računalo, laptop, tablet, mobilni telefon) bez obzira na instaliranu verziju operativnog sustava (Windows/Android/iOS/macOS);
- lokaliziran je na srpski jezik i/ili na jezike nacionalnih manjina;
- omogućava kreiranje digitalnih sadržaja koji sadrže tekst, slike, zvuk, video-zapise i linkove ka provjerenim internetskim stranicama na koje nastavnik upućuje učenike;
- omogućava učitavanje i preuzimanje osnovnih datoteka (tekstualni dokument, tablični proračun, multimedijalna prezentacija);
- posjeduje ugrađene funkcionalnosti koje omogućavaju komunikaciju na relaciji nastavnik-učenik i učenik-drugi učenici;
- omogućava integraciju konferencijskih alata (dijeljenje video-zapisa, zvuka, ekrana)

s mogućnošću snimanja online predavanja/sadržaja i video-zapisa koji mogu biti dostupni svim učenicima na zahtjev (VoD - Video on Demand);

- omogućava nastavnicima da kreiraju kvizove/testove ili upitnike za procjenu znanja učenika;
- posjeduje mogućnost skladištenja nastavnih materijala i učeničkih radova;
- posjeduje mogućnost integracije drugih internetskih rješenja;
- svi nastavni materijali dostupni su u realnom vremenu

Nastava po kombiniranom modelu

Nastava u gimnazijama i srednjim stručnim školama se realizira nastavom po kombiniranom modelu što podrazumijeva sljedeće:

Učenici od I.- IV. razreda jednog tjedna dolaze u školu na neposrednu nastavu, a sljedećeg tjedna realiziraju nastavne sate putem nastave na daljinu. Smjenu čine učenici prvog i drugog razreda odnosno trećeg i četvrtog razreda. Moguća je i drugačija podjela ukoliko u većoj mjeri odgovara osnovnom cilju da se u školi nađe optimalan broj učenika kako bi se zadovoljile mjere očuvanja sigurnosti i zdravlja učenika i zaposlenika;

Ukoliko je broj učenika u odjeljenju veći od 16, odjeljenje se dijeli u dvije grupe (škola bira najoptimalniji kriterij za podjelu na grupe);

Ukoliko je broj učenika u odjeljenju, odnosno grupi za vježbe, praktičnu nastavu, strane jezike itd. manji od 16 za njih se nastava održava bez podjele na grupe i uvijek u školi. Dakle ako učenici tog tjedna prate nastavu na daljinu, za ovaj oblik nastave dolaze u školu. Škola treba pažljivo izraditi raspored nastavnih sati kako bi se osigurao kontinuitet ovih nastavnih sati za učenike;

Ocjenjivanje učenika u ovom modelu nastave se realizira kada su učenici u školi uvažavajući i sve principe ocjenjivanja;

Učenici jedne grupe, kada imaju nastavu u školi imaju sve nastavne sate po rasporedu. Škole mogu prilagoditi raspored tako da se nastavni sati iz predmeta s većim tjednim fondom realiziraju kao dvosati ili u blokovima kako bi se broj nastavnika koji svakodnevno dolaze u školu sveo na optimalnu mjeru;

Nastavni sati traju po 30 minuta. Pauza između smjena u školi se koristi za čišćenje i dezinfekciju učionica, hodnika, laboratorija, radionica, knjižnica i svih drugih prostora u školi koji se koriste za nastavu i učenje. Također se vrijeme između smjena može koristiti za realizaciju praktičnih oblika nastave naročito u situaciji kada učenici nisu u mogućnosti ovaj oblik nastave realizirati kod poslodavca s kojim škola ima odgovarajući ugovor;

U radnom tjednu kada grupa učenika ne dolazi u školu već pohađa nastavu na daljinu, treba težiti da se svi predviđeni nastavni sadržaji realiziraju na način prikazan u odjeljku nastava na daljinu;

Prilikom pripremanja za neposrednu nastavu u školi, nastavnici trebaju izrađivati pripreme za nastavne jedinice u digitalnom obliku kako bi se one mogle koristiti i u modelu učenja na daljinu (pitanja, zadaci, materijali za učenje i vježbanje itd);

Preporučuje se školama da stručna vijeća nastavnika zajednički pripremaju i dijele nastavne sadržaje. Ovo je posebno važno za velike škole u kojima jedan isti nastavni predmet u istom razredu i po istom ili sličnom programu realizira više nastavnika. Poželjna je suradnja u cilju dijeljenja nastavnih resursa i između škola u okviru zajednica škola odnosno stručnih društava pojedinih nastavnih predmeta.

Opće napomene:

- Ravnatelj i stručni suradnici prate nastavu i imaju pristup virtualnim učionicama, onlajn nastavnim satima i drugim oblicima nastave na daljinu.
- Za 7 općeobrazovnih predmeta (matematika, srpski jezik i književnost, fizika, kemija, povijest, geografija i biologija) i ključne stručne predmete za obrazovne

- profile u svim područjima rada bit će snimani nastavni sati koji će se postavljati na platformu (nacionalni servis-RTS planeta i/ili drugo web-mjesto).
- Srednja stručna škola organizira profesionalnu praksu sukladno zakonu i mjerama koje propisuje poslodavac u kompaniji u kojoj se ona ostvaruje. Imajući u vidu da se realizacija praktične nastave i vježbi za medicinske škole neće realizirati u zdravstvenim ustanovama, škole trebaju pripremiti plan realizacije ovog vida nastave u školskim kabinetima uz maksimalno korištenje simulacija i ostalih prigodnih oblika praktičnog rada kojim se stječe kompetencija za standard kvalifikacije.
 - Organizirati realizaciju nastave na način da svako odjeljenje (grupa) ima svoju učionicu odnosno tijekom malih odmora nema promjene učionice/kabineta, osim kada je to neophodno zbog specifičnosti nastavnih predmeta i korištenja određene opreme i nastavnih sredstava.
 - Škole će do 24. kolovoza dostaviti operativni plan nadležnoj školskoj upravi s rasporedom planiranih nastavnih sati po razredima na suglasnost, izabranu platformu za rad na daljinu, aktivnosti koje osigurava da svi učenici budu uključeni u rad, itd.
 - Škola vrši vremensku raspodjelu početka nastavnih sati i organizacije na tjednoj i mjesečnoj razini.
 - Ravnatelj organizira, s posebnom pažnjom, dežurstva u školskom objektu tijekom radnog dana (u hodnicima, dvorištu, na ulasku u školu) a u cilju podizanja epidemiološke i svake druge sigurnosti učenika i zaposlenika.
 - U svim školskim objektima se poštuju sve propisne epidemiološke mjere.

Klasa: 611-00-1248/2020-OZ

U Beogradu, 11. kolovoza 2020. godine